

40 години Обединено детско заведение 7 „Детелина“, София
40 Years Kindergarten 7 „Detelina“, Sofia

ЩАФЕТНАТА ИГРА КАТО МЕТОД НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ПРИ 6–7-ГОДИШНИТЕ ДЕЦА В УСЛОВИЯТА НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Бойка Христова

Обединено детско заведение 7 „Детелина“, София

Резюме. Статията обобщава и анализира педагогически опит за приложение на серия от щафетни игри и апробацията им като метод на педагогическо взаимодействие, използван в допълнителна форма спортен празник в условията на детската градина. Разглеждана е същността на щафетната игра и съответната педагогическа технология, приложена е серия щафетни игри, апробирани в рамките на проведено изследване. Диагностицирано е физическото качество бързина у шест-седемгодишното дете.

Keywords: relay game, forms of pedagogical interaction, physical education, sports festival, physical qualities, speed, approbation

Отглеждането и възпитанието на физически и психически здраво дете, интегрирането му в социалния живот на обществото е важна задача на всяка държава. За осъществяването ѝ решаващо място има двигателната активност, формирането на физически и волеви качества, създаването на желание да участва в спортноподготвителни упражнения и игри, подвижни игри и др. Едни от най-важните проблеми на века са: намаляването на двигателната активност, деформации във физическата дееспособност, затлъстяването, хипертонията, диабетът, стресът, агресията, нездравословното хранене, нервно-психическите разстройства и др. Важни, защото те засягат детето от най-ранна възраст. Напрегнатото ежедневие, динамичната и стресираща действителност изискват тренираност и добро владение на стратегии и техники за овладяване на тези негативни последици.

Предучилищното възпитание, чрез формите и методите на физическа култура, има за цел укрепване и закаляване на детето, повишаване на устойчивостта на организма към заболявания, развитие на физически качества и дееспособност. Заниманията със спортни упражнения и игри при добра организация и адекватно използване на основни и допълнителни форми в условията на детската градина осигуряват здраве, двигателна култура, формиране на физически качества и поведение, изграждане на мотивация за самостоятелна

двигателна дейност, което е основен компонент на здравето, щастливо дете – бъдещ член на гражданското общество.

Предучилищната възраст е период на интензивно физическо и психическо развитие и в него се поставя началото на детската личност. Благодарение на своята активност детето навлиза в контакт със заобикалящата го действителност, общува с възрастните и с връстниците си. Анатомо-физиологичните особености на детето от предучилищна възраст изискват целенасочено развитие на моториката и физическата му дееспособност. Разнообразните движения оказват благотворно влияние върху цялостното развитие на неговия организъм, спомагат за приспособяването му към различните условия на външната среда. В този смисъл двигателната дейност се явява жизнена потребност на растящия организъм. Основен стремеж в предучилищната възраст е децата да растат здрави, жизнерадостни и с разностранни интереси.

Една от допълнителните форми на педагогическо взаимодействие за развитие и усъвършенстване на двигателната активност на шест-седемгодишното дете е спортният празник. Цялостното развитие на детето е непрекъснат процес, при който намирането на най-правилния път за достигането на успех до голяма степен се влияе от създадените условия, от уменията и способностите на учителя. За оптимизиране на педагогическата дейност се търсят ефективни форми, средства и подходи. Свързването на знанията и уменията на детето, формиращи и усъвършенствани в процеса на физическото възпитание, с придобитите умения и компетентности от другите дейности се осъществява успешно в игрите, в които най-ярко се формират социалните мотиви на поведение и се утвърждават нравствените потребности на личността.

Подвижната игра дава възможност за богата и разнообразна двигателна дейност. Шафетните игри са подходящи за тази възрастова група. Възможността за комплексно развитие на двигателните качества (бързина, сила, издръжливост, гъвкавост, ловкост) в условията на детската градина се обосновава с факта, че живият организъм е изграден от функционални, неразривно свързани една с друга структури. Затова в ежедневието си двигателна дейност детето от предучилищна възраст проявява своите физически качества под различна форма и специфични особености, а в една добре организирана форма като спортен празник, която има състезателен характер, детето се стреми да докаже в максимална степен своите физически качества в шафетните игри.

Участвайки в подобни форми на педагогическо взаимодействие, детето, със своето позитивно настроение и нагласи, изгражда у себе си желание да победи, да докаже себе си, да сътрудничи с партньори и възрастни, да получи своята морална награда за старанието и отговорността към себе си и отбора.

Предмет на педагогическо изследване е отборната подвижна шафетна игра с колективни действия, обект на изследването – апробиране на серия шафетни игри, включена през 2011 г. в спортния празник като допъл-

нителна форма на педагогическо взаимодействие в условията на детската градина.

Щафетните игри са отборни игри, в които участват два или повече отбора (пет до осем деца в отбор). Има два вида: за развиване и усъвършенстване на физически качества и с елементи от видове спорт. Чрез тях можем да реализираме максимално натоварване за минимален период от време, да затвърдим и усъвършенстваме двигателните умения и навици, да развием двигателни качества у децата. Съревнователният им характер ги прави едни от най-желаните игри. Подходящи движения за щафетни игри са различните видове бягания, скокове, търкаляне на топка в съчетание с хвърляне, катерене и др.

Технология на щафетната игра

Щафетната игра има специфични особености, които дават основание да се определят като самостоятелен вид. Основните белези са: децата участват едно след друго, като сигнал за тръгване служи предаването на щафетата – топка, флагче, пляскане с ръце; без изключение всички игри са отборни; условията са предварително известни; в щафетите се включват само затвърдени основни движения; щафетните игри започват и завършват при едно и също изходно положение; те имат организиращ и дисциплиниращ характер.

Организация на средата: необходимо е да се осигурят всички нужни материални и хигиенни условия за тяхното провеждане.

Участието на детето е съобразено с възможностите му, умението му да въвлече в играта пасивните, страхливите деца. Необходим е умел подбор на най-подходящото място за игра.

Организация за започване на щафетната игра – строяване на децата, обяснение на съдържанието и правилата на играта, мотивация. Подреждане на уредите, теглене на жребий за участие на отборите, за избор на съдийски екип, сериите и коридорите за участие.

Серия щафетни игри¹⁾

Игра 1

Участници: отбор от пет момичета и пет момчета, строени в колона един зад друг.

Уреди: топка, кегла, ринг, стойка за заобикаляне.

Ход на играта: на два метра от стартовата линия е начертан кръг, в който са поставени три уреда – топка, кегла, ринг. На шест метра от кръга е поставена стойка за заобикаляне. Първият състезател тръгва, взема единия уред, поставя го във втория начертан кръг (на два метра от първия), връща се, взема втория уред, отново го поставя във втория кръг, връща се, взема и последния уред и го поставя във втория кръг. Заобикаля бегом стойката и предава задължително с пляскане на ръка щафетата на следващия участник. Той събира и

трите предмета от втория кръг и ги връща в първия (един по един) и тича до предаване на щафетата на третия участник и т.н.

Правила: при падане на уред участникът сам поправя грешката. Наказателна точка се дава при грубо изпускане на уред извън очертанията на кръга.

Игра 2

Участници: отбор от пет момичета и пет момчета, строени в колона един зад друг.

Уреди: баскетболна топка.

Ход на играта: от стартовата линия на два метра е очертан кръг. В него стои втори състезател. Първият участник при сигнал тупка еднократно топката в земята, вторият състезател я лови. Първият участник с бягане отива във втория кръг, вторият участник търкаля топката до него.

Игра 3

Участници: отбор от пет момичета и пет момчета, строени в колона един зад друг.

Уреди: три перца за бадминтон, обръч, стойка.

Ход на играта: на линия, начертана на два метра от старта, са поставени уредите. Първият участник при сигнал тръгва, взема трите перца в ръката си и се прицелва в обръча. Целта е да улучи „мишената“, като хвърля перцата едно по едно. Бегом обикаля стойката и се връща, събирайки трите перца от обръча и ги поставя на линията, предава щафетата задължително с пляскане на ръка.

Правила: Ако перцето падне в рамките на обръча, опитът се счита за успешен.

Игра 4

Участници: отбор от пет момичета и пет момчета, строени в колона един зад друг.

Уреди: тебешир и сантиметър.

Ход на играта: всеки един от десетте участници в избрана от тях последователност скача от място на дължина с два крака. С тебешир се отбелязва началото и края на скока. Вторият състезател започва скока си от линията на завършилия скока участник. И така до завършване на последния състезател. Измерва се общата дължина на скоковете на отбора.

Правила: не се „работи“ за време, спазва се точно линията, където е завършил предният участник.

Щафетните игри са апробирани с 96 деца – 51 момичета и 45 момчета на възраст 6–7 години от ОДЗ 7 „Детелина“, София. Важно е да се отбележи, че в изследването участват 3 деца билингви (едно момиче е по произход етиопка, с майка българка, баща етиопец; едно момче е от еврейска националност; едно момиче от смесен брак с баща германец и майка българка; едно момиче със специални образователни потребности).

В основата на изследването са **физически качества** като бързина, мускулна сила, издръжливост, гъвкавост, ловкост, определящи физическата дееспособност на човека. Те се проявяват комплексно в една или друга степен във всяко движение, независимо от конкретния му вид, но степента на тяхната проява и значението на всяка от тях в даден двигателен навик са различни. Диференцираното им разглеждане е наложително с оглед по-дълбокото разкриване на тяхната същност, както и специфичните закономерности за развиването им (физиологични, психологически, педагогически).

Резултати

В резултат на приложените щафетни игри при 75% от децата се констатира подобряване на тяхната бързина, сила, издръжливост и координационни способности. Сравнителният анализ на данните с тези за физическа дееспособност според държавните образователни изисквания показва, че те попадат в оценката „добра“ за физическа дееспособност.

Изводи и препоръки

С децата в предучилищна възраст трябва да се работи много по-активно, с по-добра материална база, с по-дейното съдействие на семейството

за организиране на повече и разнообразни допълнителни форми за участие на децата в подобни спортни прояви. Учителите трябва да помогнат за осъществяване на по-активна двигателна дейност с децата в основните и допълнителните форми на педагогическо взаимодействие по всички ядра към образователно направление „Физическа култура“, да работят по проекти съвместно със спортни организации, Министерството на образованието, младежта и науката, Министерството на физическото възпитание и спорта и други.

Заклучение

Направеното изследване насочва бъдещата ни педагогическа дейност към оптимизиране на процесите на взаимодействие дете – детска градина – семейство. Считам, че е наложително да се усъвършенстват формите, методите и средствата за повишаване и ефективно използване на педагогическа технология по образователно направление „Физическа култура“ в условията на детската градина.

БЕЛЕЖКИ

1. Серия шафетни игри, подбрани и предложени от Милена Иванова – учител в 104. ОУ „Захари Стоянов“ – София, община „Триадица“, по повод провеждане на ежегодния спортен празник „Раздвижи се, пролет е!“, организиран от община „Триадица“ и проведен в 104. ОУ „Захари Стоянов“ през 2011 г. с участието на деца от предучилищните групи в ОДЗ 7 „Детелина“.

ЛИТЕРАТУРА

- Ангелова Т., Грозева И. (2003). Идентификация и интеграция чрез подвижните игри. *Предучилищно възпитание*.
- Буюклиев, П. (1992). *Подвижните игри в детската градина*. София: Медицина и физкултура.
- Витанова, Н., Янкова, М. (1991). *Игрите на децата в предучилищна възраст*. София: Просвета.
- Глушкова М., Пенев, Р. (2005). *Бягай, ще те стигна*. София: Просвета.
- Делчева, Т., Динчийска, С., Спасова, М. (2000). *Технология на педагогическото взаимодействие в ситуации*. София: Акис Консулт.
- Ленер, Г., Лахман, И. (1989). *Спорт и игри за най-малките*. София: Медицина и физкултура.
- Елкониин, Д. (1984). *Психология на играта*. София: Народна просвета.

ROLE GAMES AS A METHOD OF PEDAGOGICAL INTERACTION IN SIX-SEVEN YEARS OLD CHILD IN THE KINDERGARTEN

Abstract. The article examines the approbation series of role games, within sports festival, regarding the physical quality speed in 6-7 years old children at the conditions of the kindergarten. I think that taking part in such forms of pedagogical interaction, the child with his positive mood and attitude, builds in himself a desire to win, to fight, to cooperate with partners, to prove himself, to be responsible of himself and the others.

Boyka Hristova

Headmaster

✉ Kindergarten „Detelina“

44, Deyan Belishki Str.

Sofia, Bulgaria

E-mail: bbbb6666@abv.bg